

REZUMAT

Una dintre căile de revigorare ale agriculturii românești și de realizare a performanței în acest sector o reprezintă implementarea unor strategii manageriale și de marketing cu scopul creării unor sisteme și structuri viabile care urmăresc organizarea, producția, valorificarea și promovarea produselor agricole. Acest proces se poate realiza într-un sistem integrat, având ca obiectiv creșterea profitului și repartizarea judicioasă a acestuia.

Avantajele care se obțin în urma procesului de integrare sunt: reducerea costurilor de producție, creșterea veniturilor și determină apariția unor noi locuri de muncă, cu efecte benefice de ordin social în spațiul rural.

Teza de doctorat cu titlul „*Studii privind organizarea producției cerealelor în sistem integrat în Podișul Covurlui*” are ca scop principal fundamentarea științifică a procesului de integrare a producției cerealelor boabe într-o zonă reprezentativă agricolă din partea de est a României.

În cadrul proiectului de cercetare s-a urmărit realizarea următoarelor obiective:

- fundamentarea teoretică a conceptelor de integrare și cooperare în domeniul agriculturii;
- caracterizarea cadrului natural, economic și social al Podișului Covurlui;
- analiza diagnostic a dezvoltării agriculturii în Podișul Covurlui;
- analiza gradului de integrare a producției cerealelor în Podișul Covurlui;
- realizarea unui studiu privind organizarea producției cerealelor în sistem integrat în Podișul Covurlui.

Teza de doctorat este structurată în 7 capitole, o introducere și o bibliografie.

Primul capitol al tezei se intitulează „*Aspecte teoretice și stadiul cercetărilor privind organizarea în sistem integrat a producției agricole*”.

În cadrul acestui capitol este făcută o trecere în revistă a principalelor teorii privind integrarea producției, în general, cu o atenție aparte asupra procesului de integrare în agricultură.

Sunt arătate principalele avantaje ale integrării, respectiv creșterea eficienței economice și a nivelului de calitate a produselor finite. În continuare sunt descrise principalele tipuri de integrare: integrarea verticală, integrarea orizontală și integrarea combinată (mixtă). Descrierea acestor tipuri de integrare este efectuată analitic, prezentând pentru fiecare tip avantajele și dezavantajele pe care le prezintă.

O secțiune aparte a acestui capitol este repartizată procesului de cooperare, fără de care, în actuala structură a agriculturii românești, nu se poate realiza integrarea producției. În acest sens, este descrisă forma de „*integrare prin cooperative*”, predominantă în țările cu agricultură avansată din vestul Europei și care ar avea viabilitate și în România.

În partea a doua a acestui capitol este descris stadiul cercetărilor în domeniul integrării producției agricole. Conținutul capitolului are ca bază studiul bibliografiei de specialitate, în domeniul investigat, începând cu fundamentarea conceptelor de integrare și a filierelor integratoare în agricultură. Este dezvoltată teoria lui L. Malassis care constă în descrierea filierei agroalimentare ca un proces complex care cuprinde producția materiei prime, prelucrarea industrială a acesteia, valorificarea și repartizarea echitabilă a profiturilor. Se consideră că sectorul agroalimentar poate fi descompus în subsectoare funcționale și subsectoare socio-economice. Sunt abordate teoriile și ale altor cercetători: Buciuman E. – 1999, Angela Popescu – 2002, Diana Claudia Sala – 2002, Letiția Zahiu – 2001, Borgen S.O. – 2000.

Capitolul 2 are drept conținut „*Scopul cercetării, obiectivele acesteia și metoda de cercetare*”. Lucrarea și-a propus ca scop principal realizarea unui proiect fundamentat științific, de integrare a producției de cereale, într-o zonă specifică acestei grupe de culturi – Podișul Covurlui. În stabilirea temei s-a pornit de la ideea că numai prin integrare, producția cerealelor poate atinge indicatori ridicați de performanță economică. Este demonstrat faptul că, în general, comparativ cu alte culturi, cerealele boabe au o rentabilitate scăzută. Analiza a arătat că Podișul Covurlui este slab integrat pe ansamblul producției agricole și este reprezentativ pentru întreaga zonă de est a țării.

Dintre obiectivele urmărite, pe lângă fundamentarea teoretică a procesului de integrare, menționăm caracterizarea de ansamblu a cadrului natural, economic și social al

zonei, studiu diagnostic al stadiului de dezvoltare a agriculturii Podișului Covurlui, analiza nivelului de integrare a producției agricole din zonă și fundamentarea strategiei de integrare a producției cerealelor boabe, respectiv producția, prelucrarea și valorificarea produselor obținute din cerealele boabe, în mod direct sau prin intermediul creșterii animalelor.

În partea finală a capitolului este prezentată metodologia de cercetare care cuprinde atât etapele de cercetare, cât și metodele și procedeele utilizate în activitatea de cercetare. Au fost utilizate următoarele metode: monografia, metoda inductiv-deductivă, metoda comparației, metoda divizării, metoda substituțiilor în lanț, metoda grafică, metoda corelațiilor.

Capitolul 3 tratează *„Caracterizarea cadrului natural, economic și social al Podișului Covurlui”*. Capitolul are un caracter complex și tratează la început aspecte privind delimitarea geografică și structura administrativă. Podișul Covurlui face parte din județul Galați, fiind amplasat în nordul acestuia, la extremitatea estică a Câmpiei Române. Este o zonă preponderent agricolă, cuprinzând 16 comune și 2 orașe.

Relieful este tipic de podiș, cu succesiuni de culmi ușoare și câmpuri largi, cu altitudini medii de 150-200 m. Clima este temperat-continentală, cu veri calde și uscate, iar iernile geroase, marcate de viscole. Temperatura medie anuală este de 11,7°C, iar suma medie a precipitațiilor este de 554,8 mm. Rețeaua hidrografică este slabă, sursa principală de apă, aflată într-o poziție asimetrică este râul Prut. Zona dispune de soluri bune pentru agricultură, predominând cernoziomurile.

Din punct de vedere economic, principala ramură este agricultura. Aceasta are un caracter dispersat, predominând exploatațiile agricole individuale, în număr de 8.674 și numai 111 ferme agricole comerciale, cu personalitate juridică.

Podișul Covurlui dispune de resurse umane suficiente pentru a acoperi necesarul de forță de muncă. Populația totală este de 63.561 locuitori, cu o densitate de 49,4 persoane pe km². Populația activă reprezintă 43,4% din total, în majoritate (peste 90%) fiind ocupată în agricultură.

Capitolul 4 tratează *„Dezvoltarea agriculturii în Podișul Covurlui”*.

Podișul Covurlui deține o suprafață agricolă de peste 100.000 ha, din care ponderea – 76%, o deține terenul arabil. Structura culturilor arată faptul că cerealele boabe ocupă două treimi din suprafața arabilă. Urmează plantele uleioase (floarea soarelui și rapița cu 20,4% și plantele de nutreț 5,4%). În cadrul cerealelor boabe, grâul de toamnă și porumbul boabe dețin ponderi apropiate. În ultimii ani a existat o tendință de creștere a suprafețelor ocupate cu

grâul de toamnă în detrimentul porumbului, datorită nivelului ridicat de mecanizare și creșterii ușoare a prețurilor de valorificare.

Producțiile medii la culturile de cereale boabe sunt de un nivel mediu, dacă le comparăm cu cele înregistrate la nivel național, dar departe de potențialul productiv ridicat al solurilor.

Factorul apă constituie principalul element restrictiv, care diminuează aceste producții. Există o variație determinată, în special de fluctuațiile climatice, înregistrându-se niveluri cuprinse între 1500-3000 kg/ha.

Nivelul relativ scăzut al producțiilor medii este determinat și de slaba dotare cu mijloace mecanice, astfel încât, de exemplu, un tractor deservește 120 ha teren agricol, iar pentru terenul arabil, numărul este de 89 ha.

Pe ansamblul teritoriului, suprafața medie a unei exploatații agricole individuale este de 7,1 ha, iar în cazul exploatațiilor economice cu personalitate juridică, este de circa 500 ha.

Producția totală de cereale, în medie de 100.000 tone anual, a fost repartizată, în părți egale pentru autoconsum și valorificare. În majoritatea cazurilor valorificarea s-a efectuat direct de pe tarla, în condiții dezavantajoase pentru producător, acesta nedispunând de spații adecvate de depozitare.

Există în cadrul Podișului Covurlui spații de depozitare cu o capacitate de 77.700 tone, dar ele nu sunt organizate într-un sistem integrat, nu aparțin producătorilor de cereale, iar beneficiile obținute prin folosirea lor sunt însușite de diverși agenți economici.

Eficiența economică a culturii cerealelor ne arată variații mari ale indicatorilor economici, prețul de valorificare variind în funcție de fluctuațiile înregistrate pe piață. În condițiile în care costurile de producție sunt dependente de o serie de factori (climatici, tehnologie etc.), indicatorii rentabilității au variat foarte mult, fapt care justifică necesitatea integrării producției cerealelor în vederea asigurării stabilității veniturilor.

Lipsa integrării producției de cereale a influențat și mărimea efectivelor de animale, acestea fiind și reduse ca număr și într-un proces de scădere. Densitatea animalelor la sfârșitul anului 2009 era de 8,2 UVM la 100 ha, la specia bovine, 16,7 UVM/100 ha – la ovine și caprine și 5,3 UVM la 100 ha, la cabaline. La nivelul exploatațiilor, majoritatea creșteau 1-2 capete bovine (95%), 1-2 capete porcine (99%) și până la 10 capete ovine și caprine (93%). Numai două exploatații cresc peste 50 capete bovine, o exploatație – 90 capete porcine și 15 exploatații între 500 – 1200 capete ovine.

Capitolul 5 are drept conținut „*Analiza gradului de integrare a producției cerealelor în Podișul Covurlui*”. La începutul acestuia este prezentată situația agenților economici care

prelucrează și valorifică producția cerealelor boabe. Există două unități de panificație și șapte unități de morărit. Toate sunt unități independente, neintegrate patrimonial în grupul producătorilor agricoli, preluând ponderea în profitul obținut în cadrul ramurii cerealelor. În plus, ei valorifică numai o mică parte a producției de cereale, în produse de panificație și aproape deloc în producția animalelor.

Există un număr de 14 gospodării individuale cu caracter mixt: producție vegetală – creșterea animalelor. Cantitatea de cereale valorificate prin creșterea animalelor este redusă (1.567 tone) față de volumul total anual de cereale produs în zonă (100.000 tone). Acest aspect demonstrează necesitatea accelerării procesului de integrare a producției cerealelor, prin creșterea animalelor, care reprezintă calea cea mai eficientă în sporirea veniturilor.

Rezultatele economice prezentate de 4 unități de prelucrare a produselor cerealiere demonstrează rentabilitatea acestora, de a căror profit nu beneficiază cei care produc materia primă, respectiv cultivatorii de cereale.

Capitolul 6 are ca titlu „*Studii privind organizarea producției cerealelor în sistem integrat în Podișul Covurlui*”.

La începutul capitolului este realizată evaluarea volumului producției cerealelor, pretabilă a fi valorificată în sistem integrat.

Calcululele arată că producția totală de cereale ce poate fi obținută în Podișul Covurlui în perspectiva imediată este de 100.000 tone, din care pentru autoconsum (ca aliment și animalele din gospodărie) este necesară o cantitate de 40% din total, diferența fiind, potențial, destinată prelucrării în sistem integrat.

În continuare, sunt efectuate două studii de caz. Primul se referă la „*Rentabilitatea produselor de cereale și organizarea producției cerealelor în sistem integrat, la SC Prodi 13 SRL Corni, județul Galați*”. Societatea are ca obiect de activitate producția vegetală. La început sunt analizate rezultatele de producție și economice pe baza unui set de indicatori economici: structura terenului arabil, baza tehnico-materială, producțiile medii și totale, cheltuielile, veniturile și profitul, resursele umane. În continuare, este realizat un proiect de moară pentru măcinat cereale în vederea prelucrării produselor cerealiere obținute. Calcululele sunt făcute analitic și rezultă în final un profit care asigură recuperarea investiției în 2-3 ani.

Tot în cadrul acestui studiu este proiectat un al doilea obiectiv, o brutărie. Se propune ca investiția să fie asigurată din fonduri proprii, prin utilizarea profitului de la primul obiectiv. Valoarea veniturilor la 100 lei investiții este de 116 lei, fapt care demonstrează viabilitatea economică a proiectului.

Cel de al doilea studiu de caz are ca obiect „*Rentabilitatea produselor de cereale și organizarea producției cerealelor în sistem integrat la SC AGROSERVICE SRL Vârlezi*”. Societatea are ca obiect de activitate producția cerealelor pentru boabe și alte plante tehnice, iar ca activitate secundară, prestări de servicii de mecanizare pentru agricultură. Suprafața agricolă este de 977 hectare, din care 70% sunt ocupate cu cereale. Este efectuată, în prima parte, o analiză a situației tehnico-economice a producției vegetale, propunând în continuare un proiect integrat pentru creșterea puilor de carne, cu o capacitate anuală de 100.000 capete, care să valorifice o parte din producția de cereale. Proiectul cuprinde în mod analitic aspecte privind investiția și tehnologia, iar în final sunt efectuate calcule de eficiență economică. Producția anuală este evaluată la peste 200 tone, cu o rată a profitului de 5,82%.

Finalul lucrării cuprinde un ansamblu de concluzii rezultate din conținutul lucrării prin care este argumentată necesitatea integrării producției cerealelor pe diferite filiere, pentru a asigura o creștere a veniturilor celor care asigură producția de cereale.